

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת נעמה לזימי

פ/25/3098

הצעת חוק בתי המשפט (תיקון – התמודדות עם עינויי דין), התשפ"ג–2023

הוספת סימן ה'1 1. בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד–1984¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 67 יבוא:

"סימן ה'1: תקני שפיטה ותשתיות

67א. מספר השופטים יהיה במספר שיקבע שר המשפטים בהודעה ברשומות, ובלבד שמספר השופטים לכל 100,000 אזרחים לא יפחת מ-22 שופטים.

67ב. מנהל בתי המשפט יפרסם באתר הנהלת בתי המשפט, לא יאוחר מיום האחד במרס בכל שנה, דין וחשבון על מספר השופטים לפי סעיף 67א בחלוקה לפי מחוזות וכן על כוח האדם והתשתיות החסרים ליישום סעיף 67א, ובכלל זאת:

(1) תשתיות פיזיות, ובכלל זה אולמות שפיטה;

(2) כוח אדם, לרבות הצוותים המשפטיים והצוותים המינהליים;

(3) המלצות למימוש הוראות סעיף 67א.

67ג. שר המשפטים ידווח מדי שנה, עד ליום 1 במאי לוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת על אלו:

(1) מספר השופטים שנדרשים בהתאם להוראות סעיף 67א, בחלוקה לפי מחוזות וערכאות;

¹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

- (2) הפערים שקיימים ביחס לכוח אדם נוסף ולתשתיות בהתאם להוראות סעיף 67ב;
- (3) מצב התיקים הפתוחים ומשך ההליך המשפטי הממוצע בכל אחד מסוגי התיקים והערכאות;
- (4) מספר התיקים הממוצע לשופט;
- (5) התקציב הנדרש ליישום הוראות סימן זה, והמלצות נוספות ליישום, אם ישנן.

הוראת מעבר 2. על אף הוראות סעיף 67א לחוק העיקרי, כנוסחו בחוק זה –

- (1) עד ליום 31 בדצמבר 2023 לא יפחת מספר השופטים מ-10 שופטים לכל 100,000 אזרחים;
- (2) עד ליום 31 בדצמבר 2025 לא יפחת מספר השופטים מ-15 שופטים לכל 100,000 אזרחים;
- (3) עד ליום 31 בדצמבר 2027 לא יפחת מספר השופטים מ-19 שופטים לכל 100,000 אזרחים;
- (4) עד ליום 31 בדצמבר 2029 לא יפחת מספר השופטים מ-21 שופטים לכל 100,000 אזרחים.

דברי הסבר

מחקרים רבים אמדו את העומס הכבד הקיים על מערכת המשפט בישראל. עומס זה יוצר התארכות של הליכים משפטיים. התארכות כזו בהליכים אזרחיים מקטינה את היעילות הכלכלית, לדוגמה, קיום חוזים מתעכבים בהמתנה להחלטת בית משפט כיצד לבצע אותם ואם היו הפרות. בהליכים פליליים, העומס יוצר עינוי דין, מצב שבו משפטו של אדם מתארך ללא סיבה מוצדקת. הימנעות מעינוי דין מעוגן במספר אמנות בין-לאומיות שישראל חתומה עליהן, כזכות למשפט ללא שיהוי מיותר. כיום בישראל ישנם כשמונה שופטים עבור כל מאה אלף אזרחים, לעומת ממוצע השופטים במדינות OECD של כ-22 עבור כל מאה אלף אזרחים. זמן הטיפול בתיקים משפטיים בישראל ארוך גם הוא, כך לדוגמה תיק תביעה אזרחי רגיל נמשך כ-36 שעות עבודה, ותיק פלילי רגיל נמשך כ-32 שעות עבודה. זמן הטיפול, בשילוב עם מספר השופטים הקטן יוצר מצב שבו הטיפול בתיקים עשויים להימשך לאורך שנים רבות. המסקנה העולה מנתונים אלו היא שיש להוסיף 222 שופטים נוספים רק כדי לעמוד במחזור הפעילות השנתי והשוואתו למקובל בעולם.

על כן, מוצע בהצעת חוק זו לעגן את מספר תקני השפיטה בישראל שיוצמדו לממוצע ה-OECD, כלומר שמספר השופטים לכל 100,000 אזרחים לא יפחת מ-22 שופטים. בהצעת החוק נקבע מנגנון הגדלת התקנים, כך שבתוך שבע שנים מספר השופטים יעמוד על היעד שנקבע.

בנוסף, כדי שהגדלת מספר השופטים תהיה יעילה, יש להגדיל משמעותית את התשתיות הפיזיות והאנושיות המאפשרות את קיום ההליכים המשפטיים. מוטל על הנהלת בתי המשפט להציג דוח המפרט את צרכיהם מבחינת תשתיות אלו, וכן המלצות להקמתן. על מנת לעקוב ולפקח אחרי ביצוע הצעת חוק זו, שר המשפטים יציג דוח שנתי בפני ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום

ז' בניסן התשפ"ג (29.03.2023)